

Briselē, 2015. gada 30. aprīlī
(OR. en)

8351/15

AUDIO 9
DIGIT 23
COEST 127
CONSOM 69
JAI 256

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja/Padome
Iep. dok. Nr.:	8115/15 AUDIO 8 DIGIT 17 COEST 121 CONSOM 65 JAI 242
Temats:	Turpmākā Eiropas audiovizuālās jomas politika saistībā ar digitālo vienoto tirgu – Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas darbība pašreizējās ģeopolitiskās situācijas kontekstā – politikas debates (publiskas debates saskaņā ar Padomes reglamenta 8. panta 2. punktu [ierosinājusi prezidentvalsts])

Pēc apspriešanās ar Audiovizuālu jautājumu darba grupu prezidentvalsts ir sagatavojusi pielikumā pievienoto diskusiju dokumentu, lai to izmantotu par pamatu politikas debatēm Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padomes 2015. gada 18. un 19. maija sanāksmē.

**Turpmākā Eiropas audiovizuālās jomas politika saistībā ar digitālo vienoto tirgu –
Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas darbība pašreizējās ģeopolitiskās situācijas
kontekstā**

Prezidentvalsts izstrādāts diskusiju dokuments

Vispārīga informācija

1. Digitalizācijas nozīme un tās transformatīvā ietekme uz ikvienu cilvēku darbību ir atzīta ES visaugstākā politiskā līmenī, un tādēļ – lai no šīm norisēm gūtu maksimālu labumu – ir jāizstrādā visaptveroša stratēģija. Plašsaziņas līdzekļu konverģence norit ātri, radot jaunas iespējas nozarēm un patērētājiem, kā arī jaunus izaicinājumus politikas veidotājiem un regulatoriem.
2. Digitālā vienotā tirgus izveide ir kļuvusi par vienu no galvenajām Komisijas prioritātēm. Tas ir apstiprināts ar Digitālā vienotā tirgus stratēģiju Eiropai, par ko Komisija paziņoja, ka to pieņems 6. maijā. Kā norādījis Komisijas priekšsēdētājs *Jean-Claude Juncker*, daļa no šā jaunā savienotā digitālā vienotā tirgus un tā stratēģijas ir arī "veiksmīga Eiropas plašsaziņas līdzekļu un satura nozare". Digitālajai videi vajadzētu būt patērētājiem draudzīgai un balstītai uz tādiem principiem kā "informācijas brīvība, plašsaziņas līdzekļu brīvība un plurālisms, interneta atvērtība un kultūras un valodu daudzveidība", vienlaikus nodrošinot tādus sabiedriskas nozīmes mērķus kā drošība un stabilitāte.
3. Šajā sakarā ir jāatvieglo iedzīvotāju piekļuve kultūras ziņā bagātam un kvalitatīvam saturam, jauniem un dažādiem pakalpojumiem un jānodrošina izaugsmes iespējas nozarei, izmantojot tradicionālo un tiešsaistes mediju konverģences radītos ieguvumus, un vienlaikus jānovērš tas, ka ļaunprātīgi tiek izmantotas brīvības, kas garantētas ar Eiropas audiovizuālā tirgus regulējumu, jo īpaši ar Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu (AVMPD) ¹.

¹ Direktīva 2010/13/ES (OV L 95, 15.4.2010., 1. lpp.).

4. Komisija pašlaik veic AVMPD pārskatīšanu (Normatīvās atbilstības un izpildes programmas (*REFIT*) izvērtējums)², ko paredzēts pabeigt līdz 2015. gada beigām. Veicot šo pārskatīšanu, pārbaudīs to, vai direktīva efektīvi darbojas konverģētā mediju vidē, tostarp ņemot vērā izaicinājumus, ko radījusi pašreizējā ģeopolitiskā situācija.

Konteksts

5. Vārda brīvība Eiropā ir nonākusi uzmanības centrā. No vienas puses, to apdraud tie, kas vēlas apklusināt kritiskas balsis. Tikai šajā gadā vien mēs bijām liecinieki šausminošajām slepkavībām, kas janvārī notika Francijas laikraksta *Charlie Hebdo* birojā, un aprīļa kiberuzbrukumam Francijas sabiedriskās apraides televīzijas tīklam *TV5 Monde*, ko izdarīja personas, kuras sevi uzskata par piederīgām *DAIS*. No otras puses, vārda brīvība tiek izmantota, lai izplatītu naidīgus vēstījumus un apdraudētu valsts drošību un sabiedrisko kārtību.
6. Vārda brīvība nav absolūta. Tā ietver ne tikai tiesības, bet arī pienākumus un atbildību. Starptautiskās tiesības aizliedz kara propagandu un naida kurināšanu. Valstīm ir tiesības ierobežot vārda brīvības izmantošanu, ja tādējādi tiek radīti draudi valsts drošībai, teritoriālajai vienotībai vai sabiedriskajai kārtībai.³

² Komisijas paziņojums par normatīvās atbilstības un izpildes programmu (*REFIT*), dok. 10648/14.

³ Starptautiskais pakts par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, 19. un 20. pants. Eiropas Cilvēktiesību konvencija, 10. pants.

7. Ministri atgādinās par Francijas Valsts padomes (*Conseil d'État*) 2004. gada nolēmumu, ar ko Francijā reģistrētajam uzņēmumam *Eutelsat* bija jāslēdz ar *Hezbollah* saistīts kanāls *Al-Manar* ⁴, tādēļ ka tas pārraidīja antisemitisku saturu. Tāpat pieminams gadījums attiecībā uz *Roj TV* ⁵ – kurdu kanālu, kas bija licencēts Dānijā, bet vērsts uz turku un kurdu kopienām Vācijā; šajā lietā Tiesa secināja, ka dalībvalstij, ievērojot vispārīgos tiesību aktus, nav liegts pieņemt pasākumus pret citā dalībvalstī reģistrētu raidorganizāciju, pamatojoties uz to, ka ar šīs organizācijas darbībām un mērķiem tiek pārkāpts starpnacionālās saprašanās principu apdraudējuma aizliegums. Dānijas Augstākā tiesa 2014. gadā apstiprināja nolēmumu atsaukt kanāla licenci, pamatojoties uz to, ka tas ir Eiropā, Amerikas Savienotajās Valstīs un Turcijā aizliegtās Kurdistānas strādnieku partijas (*PKK*) uzskatu paudējs.
8. Pēc Krievijas agresijas Ukrainā un Krievijas valdībai tieši vai netieši piederošu plašsaziņas līdzekļu izmantošanas militāru un politisku mērķu sasniegšanai ES pašlaik saskaras ar realitāti, kad ar plašsaziņas līdzekļiem vairs ne tikai informē, izglīto un izklaidē. Tos arī izmanto kā instrumentus, lai, manipulējot ar sabiedrības viedokli, panāktu politiskus mērķus, piemēram, lai vājinātu Eiropas vienotību un sociālo kohēziju dalībvalstīs.
9. Eiropas Parlaments ⁶ stingri nosodīja Krievijas agresīvo un ekspansīvo politiku, saredzot tajā potenciālus draudus arī pašai ES. Ārlietu padome arī atzina apdraudējumu, ko rada Krievijas izplatītā dezinformācija ⁷.

⁴ *Conseil d'État*, 2014. gada 13. decembra nolēmums Nr. 274757 (pieejams tikai franču valodā).

⁵ Tiesas spriedums apvienotajās lietās C-244/10 un C-245/10, 2011. gada 22. septembris.

⁶ EP 2015. gada 15. janvāra rezolūcija.

⁷ Padomes 2015. gada 29. janvāra secinājumi par Ukrainu, <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/01/council-conclusions-ukraine/>

10. Eiropadome uzsvēra, ka ir jādod pretspars Krievijas īstenotajām dezinformācijas kampaņām, un aicināja Augsto pārstāvi sagatavot rīcības plānu par stratēģisko komunikāciju.⁸

AVMP direktīva, brīva pārraidīšana un jurisdikcijas jautājums

11. AVMPD preambulā skaidri noteikts, ka "izcelsmes valsts princips būtu jāuzskata par šīs direktīvas galveno elementu, jo tas ir būtisks iekšējā tirgus radīšanai" (33. apsvērums). Vienkāršāk sakot, tas nozīmē, ka ikviens audiovizuālo mediju pakalpojumu sniedzējs ir vienas un tikai vienas ES dalībvalsts jurisdikcijā. Tādējādi mērķis ir nodrošināt brīvu informācijas un audiovizuālo raidījumu plūsmu iekšējā tirgū un juridisko noteiktību pakalpojumu sniedzējiem, lai tie varētu izstrādāt jaunus uzņēmējdarbības modeļus pārrobežu pakalpojumiem.
12. Ar direktīvu nosaka minimālu noteikumu kopumu, un dalībvalstu ziņā ir ir pieņemt stingrākus valsts noteikumus, ja tās to vēlas. Tomēr tos var piemērot tikai pakalpojumu sniedzējiem to jurisdikcijā. Izņēmuma gadījumos, ievērojot īpašus nosacījumus un īpašu procedūru⁹, dalībvalstis uz laiku var pārtraukt televīzijas apraides retranslāciju no citas dalībvalsts, ja tās "nepārprotami, nopietni un būtiski" pārkāpj noteikumus par nepilngadīgo aizsardzību un naida kurināšanu.

⁸ 2015. gada 20. marta Eiropadomes secinājumi, EUCO 11/15.

⁹ AVMPD 3. panta 2. punkts.

Izaicinājumi

13. Neapšaubāmi izcelsmes valsts princips ir ievērojami sekmējis audiovizuālo mediju pakalpojumu pārraidīšanas brīvību pāri robežām – dalībvalstīs ir reģistrēti aptuveni 9000 kanāli, un gandrīz 2000 kanālu mērķauditorija nav valstis, kurās tie veic uzņēmējdarbību ¹⁰. Tas nepārprotami ir veicinājis lielāku mediju plurālismu un lielākas izvēles iespējas patērētājiem. Tomēr direktīvas īstenošanas gaitā dažkārt ir radušies konkrēti jautājumi.
14. Ar izmaiņām Savienības drošības vidē uzmanības centrā ir nonākuši šādi divi direktīvas aspekti – pirmkārt, jurisdikcijas jautājums gadījumā, kad tādi pakalpojumi, kuru izcelsme ir trešā valsts un kuri ir licencēti vienā dalībvalstī, ir tomēr vērsti uz mērķauditoriju citā dalībvalstī, un, otrkārt, procedūra, kas dalībvalstīm jāievēro, ja uz šīm dalībvalstīm ir vērsts citās dalībvalstīs sagatavots nepieņemams saturs.
15. Direktīvā paredzētā procedūra saistībā ar televīzijas apraidi neļauj ātri reaģēt ārkārtas situācijās, un tā var ilgt līdz pat diviem mēnešiem. Citāda situācija ir audiovizuālo mediju pakalpojumu pēc pieprasījuma gadījumā, kad ir paredzēta "ārkārtas procedūra" un uztvērējām valstīm ir plašāki iemesli rīkoties, piemēram, sabiedriskā kārtība, sabiedriskās drošības aizsardzība, tostarp valsts drošības un aizsardzības nodrošināšana. 2014. gada novembra Padomes secinājumos ¹¹ arī ir izskatīts atšķirīga regulējuma aspekts un Komisija ir aicināta izvērtēt, vai digitālā laikmetā vēl aizvien ir atbilstīgi saglabāt patlaban tiesību aktos paredzēto nošķirumu starp audiovizuālo mediju pakalpojumiem pēc pieprasījuma un lineāriem audiovizuālo mediju pakalpojumiem.

¹⁰ Eiropas Audiovizuālā observatorija, *2014 Yearbook*, 125. lpp.

¹¹ Padomes secinājumi par Eiropas audiovizuālās jomas politiku digitālajā laikmetā (OV C 433, 3.12.2014., 2. lpp.)

16. Ir gadījumi, kad attiecībā uz trešo valstu kanāliem licence dalībvalstī ir piešķirta struktūrai, kas nav mediju pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar AVMPD, t.i., tā neveic efektīvu kontroli attiecībā uz šo kanālu piedāvāto saturu un nekādas pārraidīšanas darbības – faktiski tā ir fiktīvs uzņēmums. Tam, ka visas dalībvalstis pienācīgi īsteno AVMPD, ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu, ka tikai tādi mediju pakalpojumu sniedzēji, kas faktiski veic uzņēmējdarbību Eiropas Savienībā saskaņā ar ES tiesību aktiem, gūst labumu no pakalpojumu sniegšanas brīvības vienotajā tirgū.
17. Ar AVMPD tiek uzskatīts, ka raidījuma saturs jau atbilst licences izdevējas valsts tiesību aktiem un tas nebūtu sīkāk jāpārbauda. Tādēļ no tā izriet, ka izcelsmes dalībvalsts regulatīvā iestāde ir atbildīga par to, lai nodrošinātu un – vajadzības gadījumā uzraudzītu ¹² – visu to kanālu piedāvātā satura atbilstību valsts tiesību aktiem un AVMPD, kas ir to jurisdikcijā, neatkarīgi no valodas. Tomēr praksē tas ne vienmēr ir iespējams.
18. Situācija kļūst sarežģītāka gadījumos, kad ir runa par nacionāli sensitīviem aspektiem un kultūras un vēsturiskais konteksts, iespējams, pilnībā netiek izprasts jurisdikcijas valstī. Ir ierosināts, ka pašreizējā ģeopolitiskā kontekstā (un ne tikai) raidījumu saturu vajadzētu analizēt, raugoties gan no uztvērējas valsts, gan arī no jurisdikcijas dalībvalsts perspektīvas. Šādos gadījumos, šķiet, ir pašsaprotami, ka attiecīgo regulatīvo iestāžu cieša un efektīva sadarbība ir ļoti būtiska.

¹² Uzraudzība šajā kontekstā ir jau pārraidītā satura analīze, un to nevajadzētu sajaukt ar cenzūru vai iepriekšēju ierobežojumu, kas ir izplatāmā satura aizliegums. Satura uzraudzība ir vajadzīga, lai nodrošinātu atbilstību, piemēram, noteikumiem attiecībā uz reklāmas jomu, nepilngadīgo aizsardzību, Eiropas darbu kvotu u.c.

Ministru debates

19. Dalībvalstis ir paudušas savu atbalstu un interesi apspriest būtiskus un konkrētus AVMPD aspektus, kas ietekmē digitālā vienotā tirgus attīstību. Prezidentvalsts uzskata, ka ir svarīgi politiskā līmenī apspriest direktīvas darbību tādu pašreizējo ģeopolitisko izaicinājumu kontekstā, kas skar vārda brīvību un tādus sabiedriskas nozīmes mērķus kā drošība un stabilitāte.
20. Šīs apspriedes ir īpaši svarīgas, jo galvenās pamatnostādnes turpmākai Eiropas regulatīvai politikai audiovizuālā jomā savās dalībvalstīs ir jānosaka par audiovizuālās jomas politiku atbildīgajiem ministriem.
21. Prezidentvalsts uzskata, ka politikas debates Padomē tagad notiek īstajā laikā, un tās sniegts vērtīgu ieguldījumu saistībā ar notiekošo *REFIT* izvērtējumu. Paturot prātā iepriekš izklāstītos jautājumus, ministri tiks aicināti atbildēt uz šādu jautājumu.

Kā Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas kontekstā var rast līdzsvaru starp vārda brīvību un tādiem sabiedriskas nozīmes mērķiem kā drošība un stabilitāte, vienlaikus saglabājot kultūras ziņā daudzveidīgu un kvalitatīvu audiovizuālo vidi Eiropā?

22. Turklāt, ņemot vērā to, ka Komisija ir paziņojusi par Digitālā vienotā tirgus stratēģijas uzsākšanu, ministri ir aicināti – ja viņi vēlas – pievērsties šādam jautājumam.

Kādi pasākumi būtu jāveic, lai nodrošinātu to, ka kultūras ziņā daudzveidīgs un kvalitatīvs saturs tiktu sekmēts ar Digitālā vienotā tirgus stratēģijas īstenošanu?

Uzstājoties ministriem vajadzētu vadīties pēc minētajiem jautājumiem, un viņi tiks mudināti uzstāties brīvi, bez iepriekš sagatavotām rakstiskām piezīmēm, uzdodot jautājumus, paužot komentārus vai sniedzot konkrētus priekšlikumus turpmākai rīcībai. Par abiem jautājumiem notiks viena sanāksmes dalībnieku aptauja.

Lai dotu iespēju izteikties visiem ministriem, uzstāšanās laiks nedrīkstēs pārsniegt trīs minūtes.
